

Sprawozdanie z działalności Fundacji Karaimskie Dziedzictwo

Niełatwy rok 2020

O tym, że mijający rok 2020 był całkowicie odmienny od lat poprzednich, nie trzeba nikogo przekonywać. Rozprzestrzeniający się wirus postawił pod znakiem zapytania realizację wielu zamierzeń, na stałe wprowadzając do naszego życia niepewność jutra. Niemniej jednak konieczność realizacji zadań sprawiła, że trzeba było szybko otrząsnąć się z początkowego szoku.

Ostatniego dnia lutego, gdy wirus wydawał się jeszcze groźbą bardziej medialną niż realną, Fundacja Karaimskie Dziedzictwo zorganizowała spotkanie integracyjne w Warszawie. Okazję ku temu stworzył występ Karoliny Cichej z koncertem muzyki tatarskiej w ramach cyklu koncertów Barwy Orientu prezentowanego na Zamku Królewskim w Warszawie. Do programu artystka włączyła wykonanie jednej pieśni karaimskiej, co spowodowało, że reprezentacja naszych rodaków stanowiła znaczną część słuchaczy wypełniających salę po brzegi. Oczywiście, nowa aranżacja i wykonanie znanej wszystkim piosenki stało się też przedmiotem rozmów i dyskusji na pokoncertowym spotkaniu integracyjnym, w którym uczestniczyli nie tylko warszawiacy, ale także Karaimi z Gdańska i Wrocławia.

Choć od marca nasze życie zdominowała troska o ochronę zdrowia, ze wszystkimi tego konsekwencjami, to należało wypełnić zobowiązania podjęte w ramach dotowanych zadań zaplanowanych na bieżący rok. Pierwsze z nich to „Karaimskie warsztaty edukacyjno-integracyjne na Litwie” realizowane w ramach umowy podpisanej już w styczniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji. Drugie – projekt „Wirtualna mapa miejsc związanych z obecnością Karaimów w Warszawie przed I wojną światową jako środek integracji społeczności Karaimów”, finansowany na podstawie umowy podpisanej w maju z Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w Narodowym Instytucie Wolności w ramach programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, Konkurs FIO 2014–2020.

Pandemia nie przeszkodziła w intensywnym poszukiwaniu materiałów do wirtualnej mapy Karaimów w Warszawie i ostatecznym efektem kwerend bibliotecznych (on-line!) stał się okazały zbiór danych, co ważne, w większości dotychczas nieznanych, o naszych rodakach w stolicy przed pierwszą wojną światową. Następnym etapem było opracowanie koncepcji jak najlepszego zaprezentowania tych wyników na wirtualnej mapie miasta, stworzenie sieci wzajemnych połączeń ludzi i adresów oraz sposobu ich wyświetlenia, dołączenia materiałów ikonograficznych i bibliograficznych. Równolegle prowadzone były prace graficzne i informatyczne, mające doprowadzić część techniczną projektu do zaplanowanego finału, w tym nowej szaty graficznej serwisu www Fundacji. Jako że ogólna sytuacja epidemiczna nie pozostała bez wpływu na możliwość wykonania poszczególnych punktów projektu, zmieniono nieco harmonogram prac, a zaplanowane spotkania informacyjno-integracyjne przeniesiono w dużej części do przestrzeni wirtualnej. O Karaimach i mapie ich obecności w dawnej Warszawie mówiono na wykładzie dla studentów UAM w Poznaniu, a także podczas wykładu on-line wygłoszonego w ramach projektu Warszawa Wielokulturowa, którego organizatorem jest Towarzystwo Przyjaciół Warszawy. Wykład dostępny na

Podczas prelekcji w trockim midrasz przestrzegano obowiązku noszenia maseczek.

Fot. Adam J. Dubiński

platformie YouTube (<https://tiny.pl/7wqmw>) obejrzało już ponad pół tysiąca osób. Na projekt zwróciło też uwagę środowisko nauki. W czerwcu Polskie Towarzystwo Orientalistyczne wraz z Fundacją Karaimskie Dziedzictwo zorganizowały webinarium, podczas którego przedstawiono wyniki kwerend i projekt wirtualnej mapy.

Jako że miesiące wakacyjne stały się czasem nieco większej swobody w podróżowaniu, udało się przy współpracy tamtejszych rodaków zrealizować założenia warsztatów integracyjnych na Litwie. W organizację pleneru malarskiego w Trokach zaangażowane było nie tylko Litewskie Karaimskie Stowarzyszenie Kulturalne (LKKB), lecz także Muzeum Historyczne w Trokach (Ekspozycja Muzeum Narodu Karaimskiego im. Seraji Szapszała). W gościnnych progach karaimskiej restauracji Kybynlar pod czujnym okiem profesjonalistów powstawały akrylowe wizerunki trockiej kienesy. O ile przy kolejnych imprezach pod gołym niebem podstawowym warunkiem była odpowiednia pogoda, o tyle sala wykładowa musiała podlegać pandemicznym obostrzeniom: obowiązkowi zachowania dystansu społecznego i noszenia maseczek. Na szczęście i ta trudność okazała się do przezwyciężenia. Wprawdzie w tegorocznych wakacjach w Trokach nie mogli uczestniczyć wszyscy, którzy sobie to zaplanowali i zabrakło osób przylatujących z dalszych krajów, ale spora grupa Karaimów z Polski zdołała dojechać i wspólnie uczestniczyć w warsztatach edukacyjno-integracyjnych. Kulminacją tych działań był, kolejny już, młodzieżowy spływ kajakowy rzeką Ułą (lit. Ūla), z którego uczestnicy wrócili zrelaksowani i niezwykle zadowoleni.

Okres powakacyjny przywrócił świadomość zagrożenia epidemicznego. Ostatnim wydarzeniem, które udało się zorganizować w rzeczywistości realnej, i to niemal całkowicie w zaplanowanym kształcie, była wrześniowa impreza w stolicy, będąca jednym z działań w ramach integracji wokół karaimskiej mapy dawnej Warszawy. Wprawdzie liczbę uczestników, zgodnie z wytycznymi sanitarnymi, przyszło nieco ograniczyć, ale goście, zarówno miejscowi, jak i przyjezdni, dopisali. Rodacy z Warszawy, Wrocławia, Gdańska oraz zaproszeni goście wysłuchali wykładów, obejrżeli prezentacje, oklaskiwali występ zespołu Dostłar z wiązanką tańców i pieśni karaimskich. Impreza, odbywająca się w przestronnych salach warszawskiego hotelu Gromada Centrum, była też okazją do złożenia nieco spóźnionych

Fot. Adam J. Dubiński

życzeń nestorowi polskich Karaimów, prof. Szymonowi Pileckiemu, z okazji jego 95. urodzin. W trakcie spotkania odczytano fragmenty ciekawych, czasem wręcz sensacyjnych materiałów prasowych dotyczących życia warszawskich Karaimów sprzed ponad wieku. Uczestnicy imprezy zgodnie potwierdzali, że mimo gwałtownego rozwoju techniki i powszechnej dostępności rozmaitych platform umożliwiających i ułatwiających kontakty, spotkań w „realu” nie da się niczym zastąpić.

Żywa wystawa prac uczestników pleneru malarskiego w Trokach.

Prezentacja karaimskiej mapy dawnej Warszawy była okazją do złożenia urodzinowych życzeń naszemu nestorowi.

Fot. Adam J. Dubiński

Fot. archiwum FKD

W czasie ponownego lockdownu młodzież na pewno tęsknie wspomina wesołe chwile podczas tegorocznego spływu kajakowego rzeką Ułą.

Promocji wirtualnej karaimskiej mapy dawnej Warszawy udostępnionej pod adresem www.mapy.karaimi.eu towarzyszyło wiele innych wydarzeń. Nośny temat został rozpowszechniony dzięki współpracy z firmą zajmującą się profesjonalnie promocją w mediach społecznościowych. Uczestnicy projektu opowiadali o nim podczas wykładów wirtualnych i audycji radiowych: w TokFM u red. Cezarego Łasiczki w programie OFF Czarek, w Radiu dla Ciebie u red. Roberta Łuchniaka, a także w programach I i II Polskiego Radia. Upowszechnianiu wiedzy o Karaimach i ich obecności w dawnej Warszawie służyło szkolenie online dla przewodników po Warszawie, podczas którego oprócz przekazania wiedzy ogólnej o tej najmniejszej mniejszości, przedstawiono zawartość i funkcjonalność wirtualnej mapy. Wspomniana promocja w mediach społecznościowych przerosła najsmielsze oczekiwania. W czterech kampaniach reklamowych udało się dotrzeć do ponad dwustu tysięcy odbiorców, co przełożyło się na ponad dwanaście tysięcy wejść na stronę projektu.

Fundacja Karaimskie Dziedzictwo przystąpiła również do inicjatywy społecznej „(Nie)zapomniane cmentarze”, podjętej przez Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich z chęcią zwrócenia uwagi na opuszczone, często zdevastowane groby i nekropolie. Inicjatywa powstała dzięki podniesieniu tej sprawy przez RPO Adama Bodnara oraz porozumieniu kościołów i innych wspólnot religijnych działających

w Polsce. W przeddzień Święta Zmarłych została wydana broszura-poradnik pt. *Godność nie umiera*, opatrzona podtytułem: *Jak zachowywać się na cmentarzach różnych wyznań i tradycji*. Jeden z jej rozdziałów poświęcono obyczajom karaimskim.

W końcu roku Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji ogłosił nabór wniosków dotyczących działań cyfrowych organizacji pozarządowych. Dzięki temu Fundacja Karaimskie Dziedzictwo zrealizowała trzeci w roku 2020 projekt dotowany ze środków budżetowych, podpisując umowę na realizację zadania pod nazwą „Modernizacja istniejącej witryny internetowej www.fundacja.karaimi.eu”. W ramach tego zadania powstają dodatkowe moduły ułatwiające wpłaty od donatorów, zamieszczanie sprawozdań oraz oszczędzanie czasu, prezentująca chronologię wydarzeń.

Ostatnim akcentem roku 2020 było sfinansowanie przez Fundację nagród w konkursie dla dzieci i młodzieży „Skąd mój ród? Skąd moje korzenie?”, zorganizowanym przez Związek Karaimów Polskich. Zarówno sam konkurs, jak i integracja wokół niego napawa nas ogromną radością, dlatego już teraz deklarujemy gotowość do włączania się w podobne przedsięwzięcia w przyszłości.

W imieniu Zarządu Fundacji Karaimskie Dziedzictwo składam Rodakom i Czytelnikom „Awazymyz” najlepsze życzenia. Dużo zdrowia w nowym roku!

Adam J. Dubiński